UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacerdotale Ad consuetudinem S. Romanæ Ecclesiæ aliarumque ecclesiarum ex Apostolic[a]e bibliothec[a]e ac Sanctorum Patrum iurium sanctionibus, & ecclesiasticorum doctorum scriptis ...

Venetiis, 1579

De Epacta. c. 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-40307

Visual Library

iſti 29. Ex his aūt 12. lunationibus ꝯſtituuntur trecenti qnquaginta quatuor dies in anno lunari, ⁊ ſic annus lunaris in 11. diebus exceditur a ſolari: ex quo exceſſu oīs varietas ętatis lunę ꝯſurgit: ita ꝙ vbicunqꝫ fuerit luna prima in primo anno, fit in ſcḋo 11. pp̄ quam varietatē duoꝝ numeroꝝ genera ſunt inuenta, regulares vꝫ, ⁊ epactę, de quibus breuiter videamus.

De regularibus lunaribus. Cap. 2.

Nunc videamus de regularibus. Et quidē regularis lunaris eſt numerus inuariabilis datus mēſi ad inueniendū lunā in calen. menſiū ſingulorū. Sūt aūt ortū regulares ab illis quinqꝫ diebus, q ſupſunt in anno ſolari ſupra 360. dies. vñ quinque r̄lares dati ſunt ſeptēbri, a quo annus lunaris ſumit initiū. R̄lares vero alioꝝ menſiū ſic formantur. Iunge r̄lares menſis cū diebus eius: ⁊ ab illa ſumma ſubtrahe lunationē eius: ⁊ reſiduū qḋ remāſerit, erit r̄laris illius mēſis: v.g. Septēber hꝫ quinque r̄lares: ⁊ dies eius ſunt 30. qui ꝯiuncti r̄laribus conſtituunt 35. ⁊ lunatio ſeptēbris eſt triceſima: qua ſubtracta remanent 5. q ſunt r̄lares ſequētis mēſis. ſ. octobris: ⁊ ſic de alijs vſqꝫ ad ſeptēbrē. Nā ęgyptij ſuū annū incipiūt a ſeptēbri: ⁊ ideo nos annū lunarē incipimus a ſeptēbri. De r̄laribus tradit̄ iſte verſus

Dic. e. g. bis i. k. bis: poſt manet ordo q. d.

Dic e. bis: q̄ eſt quinta in alphabeto. i. primis duob. menſib. anni lunaris dant̄ quinqꝫ ꝓ r̄laribus. Item dic bis g. q̄ eſt 7. in alphabeto. i. tertius ⁊ quartus mēſis hn̄t ſeptē ꝓ r̄laribus. Item dic bis. i. quę eſt nona in alphabeto. i. quintus ⁊ ſeptimus mēſis hn̄t 19. pro regularibus. Item dic bis k. q̄ eſt 10. in alphabeto. i. ſextus ⁊ octauus mēſis hn̄t 10. ꝓ regularib. Et nota ꝙ fit tranſitus de quinto ad ſeptimū, ⁊ de ſexto ad octauū: vt pꝫ in formando ipſos regulares: quia Ianuarius ⁊ martius 9. ⁊ februarius ⁊ aprilis 10. habent: ſed poſt manet ordo. i. maius 11. Iunius 12. Iulius 13. Auguſtus 14. habent.

De Epacta. Cap. 3.

Sequitur de Epacta. Eſt aūt epacta numer⁹ variabilis datus anno ad inueniēdū lunā in cal̄. cuiuſlibet menſis: ⁊ dicitur epacta ab epi, ꝙ eſt ſupra, ⁊ aucta, q̄r eſt ſuperexcreſcētia, anni lunaris a ſolari. Ideoque annus primus cycli lunaris nullam hꝫ epactā, q̄r null⁹ ann⁹ p̄ceſſit a quo 11. accepiſſet. Sc̄ḋs vero hꝫ 11. ꝓ epacta: q̄r epacta orit̄ ab illis 11. diebus, q̄bus annus lunaris exce-

excedit a ſolari. Tertius vero annus hʒ 22. q: ſi addũtur 11. ſi nõ trãſcẽdat 30. Si vero trãſcendat 30. abiectis 30. reſiduũ erit epacta illius anni: ⁊ ideo in quarto anno, q: ſumma aſcendit 33. abiectis 30. ſunt epactę illius anni 3. Epactę vero grece, dñr latine abiectiones annuę lunares: q̃ p numerũ. 11. vſqʒ ad tricenariũ i ſe reuoluunt: quas ęgyptij ideo adijciũt, vt lunaris emẽſio rõne ſolis coęquetur. Luna. n. iuxta curſum ſuum 29. ſemis dies lucere dignoſcitur: ⁊ fiunt in annũ lunarem dies 354. remanent ad curſum anni ſolaris dies 11. quos ęgyptij adyciũt. Abſqʒ his nõ inuenies quota ſit luna in quolibet anno, mẽſe, ⁊ die. epactę oium annorũ cycli lunaris p hanc tabulã denotant: ita q̧ hoc verbũ nulla, rñdet primo anno: ⁊ ſinguli ſequentes numeri rñdent ſingulis annis cycli, vſque ad 19. vt, nulla 11. 22. 3. 14. 25. 6. 17. 9. 11. 12. 13. 5. 16. 27. 8. 29. 10. Sed hoc idem ẽt oñditur per hos verſus. Annis adde vnũ dñi: partire per vnde Viginti lunę cyclus ⁊ inde patet. Hoc vult dicere, q̧ ſi volumus ſcire quotus ſit annus epactalis, ſiue cycli, debemus diuidere annos dñi per 19. quoties poſſumus: ⁊ addere vnuʒ: q: qñ Chr̃s natus fuit, tñ pceſſerat ille cyclus: ⁊ quota fuerit ſumma q̃ remanſerit, totus erit annus cycli epactalis: v. g. Hoc anno computamus annos dñi mille ducẽtos octuagintaſex: quorũ mille ducẽtiſeptuagintatres ſunt recte p decem ⁊ nouẽ diuiſi. ſuperſunt 13. de pȩdicto numero: addito ergo vno fiunt 14. vnde hoc anno eſt decimuſquartus annus cycli lunaris in anno ſequẽti erit 25. ⁊ ſic vſque ad 29. poſtea redit ad primũ: ⁊ hoc verum eſt ſm illos, qui incipiunt cõputare annos dñi a natiuitate Chr̃i, vel a cal. ianuarij: non aũt ſm eos, q illos inmutant in cal. ſeptẽbris: ⁊ faciunt ibi diuiſioneʒ. nã tunc addendi ſunt duo anni. Põt ẽt ⁊ aliter inueniri epacta: vt ſi ſummaʒ q̃ remanet de p̃miſſa diuiſione annorũ dñi per tres iũcturas pollicis numeremus. Si. n. numerus finitur in prima iunctura, debemus demere vnũ de ipſo numero: ſi in ſecũda, debemus addere noueʒ: ſi in tertia, dẽmus addere decẽ ⁊ nouem: ⁊ ſumma inde pueniens eſt epacta: ⁊ hoc ſi 30. non tranſeat. Si vero tranſiret abiectis 30. reſiduũ eſt epacta: vnde verſus. Deme vnũ, poſt adde nouem, poſt dena noueqʒ. Inuenta igitur epacta, debemus eã iungere cũ regularibus mẽſis, cuius lunaʒ volumus inuenire: ⁊ quota fuerit ſumma inde prouenīens:

niens: tota erit luna in cal. illius mẽſis: dũmodo 30. nõ trãſcat. Si vero 30. trãſiret, abiectis 30. reſiduũ erit ętas lunę: ⁊ ſi ſumma illa fuerit 30. in cal. menſis, tunc luna erit 30. ſi autez epacta nulla fuerit: puta in primo anno cycli lunaris: tunc ad inueniẽdum lunaz ſufficit r̃laris. Sed qm̃ epactarum rõ q̃nq3 fallit, ꝑꝑ emboliſmum, ſiue ſaltum lunę ideo de ipſo breuiter videamus.

¶ De anno Emboliſmali ⁊ communi. Cap. 4.

Circa emboliſmũ, ſiue lunę ſaltũ, notanduz eſt, ꝙ emboliſmus gręcę interpretatur latine ſuperaugmentuz, ſeu ſupexcreſcentia anni ſolaris ſuper lunarem. Qꝛ ergo annus ſolaris excedit lunarẽ in 11. diebus, ex illo exceſſu cõſtituunt 7. lunationes in 19. annis cycli lunaris: multiplicatis illis 11. diebus. Et dñr emboliſmales: quaruz q̃libet eſt 30. dierum: ⁊ attribuunt 7. annis emboliſmalibus: ita quod in quolibet cyclo lunari ſunt 7. anni emboliſmales, ⁊ 12. cões. Appellatur autẽ annus emboliſmalis: qa a 14. luna p̃cedentis paſchę vſq3 ad 14. ſequentis hẽt 13. lunationes ſiue 13. mẽſes lunares, id eſt 384. dies: ⁊ iſte eſt annus ſcõ Moyſi diuinitus reuelatus. Cõis vero hẽt tm̃ 12. lunationes, id eſt 354. dies: quorũ diſpoſitiones continet iſte verſus.

Cur fles: his lacrymis odioſum quęre tyrannum:

In iſto verſu ſunt 7. dictiones annis emboliſmalib. ſeruientes. Prima primo, ſcda ſcdo, ⁊ ſic per ordinẽ: ita ꝙ quota eſt prima lr̃a alicuius iſtarum dictionuz in alphabeto, totus annus cycli epactalis erit annus emboliſmalis. v. g. Cur eſt prima dictio: ⁊ ſeruit primo anno emboliſmali, ⁊ c, eſt prima lr̃a illius dictionis, q̃ eſt tertia in alphabeto: ergo tertius annus cycli lunaris eſt emboliſmalis: ⁊ ita de alijs: hoc obſeruato, ꝙ hęc dictio, his, dz ſcribi cũ h. Et dr̃ annus cõis: qꝛ ſępe duo ita coniunctiz incedunt, vt inuicez ſe in paſchali ſolennitate ſequãtur: emboliſmalis. n. ſemper ſolus eſt. Ordo aũt iſtorũ annoruz cõium ⁊ emboliſmaliũ pꝫ in linea ſubſequenti. Cõis, cõis, emboliſmalis, cõis, cõis, emboliſmalis, cõis, emboliſmalis, cõis, cõis, emboliſmalis, cõis, cõis, emboliſmalis, cõis, emboliſmalis, cõis, cõis, emboliſmalis. Habito autem anno emboliſmali, poſſumus ſcire in quo menſe lunatio emboliſmalis contingat: per hunc verſum.

Nobilis ⁊ Chriſtum modo liber habeto coquum.

In iſto verſu ſunt 7. dictiones, 7. menſib. ſeruientes: in quibus contin-